

El Diari

Tornen a pujar les taxes...
El nou CAP tindrà preu de màster...
El Ministeri ja ofereix crèdits bancaris...

I tu, com pagues la carrera?

Ja pots anar estalviant!

● TREBALL TEMPORAL

Total de 30 hores setmanals, dilluns a diumenge. Festius i ponts inclosos. Sou total de feina no qualificada de fins a 450€ al mes. Durada màxima: mig any. APROFITA LA GANGA!

● AUXILIAR ENFERMERIA

Política Universitària / p. 4-7
• Què són les beques-crèdit?
• Com serà el nou CAP
• Tornen a pujar les taxes

Estudiantil / p. 8 i 9
• La Universitat Pública a Catalunya... (I)

Societat i cultura / p. 10 i 11
• El Tractat de Constitució Europea
• Educació per la Ciutadania

Internacional / p. 12
• G8, expriment el Món
• 40 anys de l'assassinat del Che

Ecologia / p. 13
• Simplicitat radical, nou estil de vida

L'entrevista / p. 14 i 15
• L'esperanto, l'idioma universal

AEP

ASSOCIACIÓ D'ESTUDIANTS PROGRESSISTES

L'espai del Malestar

Q Un any més comencem el curs: Noves assignatures, nou professorat, aules diferents... Però aquest any, al campus Diagonal hi ha un element nou: l'Espacio Movistar.

La majoria hem pogut veure la monstruosa carpa que ens han col·locat al Parc de la Bederrida, lloc on aparcaven centenars d'estudiants, professorat i PAS del campus Diagonal. Per molts altres era el pàrquing on deixar el cotxe i entrar a Barcelona utilitzant el transport públic, per així evitar tot el seguit d'embussos que es generen diàriament a la ciutat.

El trasllat de la carpa Movistar del Fòrum a un campus universitari no és més que un altre dels atacs que ja fa temps que denunciem, atacs que no només comporten una privatització dels serveis que la universitat hauria d'oferir, sinó que també són gestos hostils cap a la societat. Una societat cada cop menys compromesa amb els afers del món de l'ensenyament

superior. Així, cal que tota la població sigui conscient que la universitat no és només una eina per adquirir coneixement i aconseguir un treball digne, és una eina de progrés social de la qual tots en som part, i hem d'entendre-la com un dels pilars de la societat i no pas com una fàbrica de personal qualificat. El conjunt de la ciutadania ha de poder opinar sobre

el món universitari de la mateixa manera que parla sobre l'habitatge o les pensions, doncs tothom en sortim beneficiats, ja que en el fons són afers de la societat en general.

Albert Fajula
Física i Química - UB

A l'Autònoma, tot el poder a les assemblees!

Q El moment que vivim actualment el moviment estudiantil és per definició d'una certa feblesa i de reflux, amb una lleugera tendència a l'augment en els últims mesos. Nombroses etapes de gran mobilització que no van saber-se lligar adequadament l'una rere l'altra ens han dut a una situació de distensió. Malgrat tot, els cicles curts en la participació activa dels i les estudiants a la universitat permeten que els esforços per a corregir la situació puguin tenir una expressió ràpida, i invertir la tendència que fins fa poc ens conduïa a una realitat d'inacció i menfotisme generalitzat.

Dins d'aquest canvi de direcció, les Assemblees de Facultat tenen la primera paraula. A elles, com a òrgans legítims dels i les estudiants, plenament sobiranes i democràtiques, els correspon la tasca de retornar al conjunt de l'alumnat el potent motor transformador que és el moviment estudiantil organitzat. Amb un peu a la realitat immediata de les aules i de les condicions d'estudi, i amb l'altre en el conjunt de les reivindicacions de la co-

munitat universitària, les assemblees són un lloc de trobada, d'anàlisi, de discussió, de debat i d'acció.

És a través de la reflexió conjunta i dels projectes col·lectius que la població estudiantil pot fer valdre la seva veu i tornar-se en un element actiu de la Universitat, generant opinió i prenent part activa de la vida universitària. A l'Autònoma,

“ A les assemblees els correspon la tasca de retornar al conjunt de l'alumnat el potent motor transformador que és el moviment estudiantil organitzat ”

com a la resta de centres, el camí cap a l'emancipació passa per la inclusió del gruix de l'estudiantat en el debat i en la presa de decisions; no com un element passiu o seguidista, sinó com un autèntic impuls cap a la millora constant de la

Universitat i de la societat en general.

Els i les estudiants no estem mancats d'idees ni de propostes, ni tampoc se'ns escapen les solucions a molts dels problemes que vivim actualment. Reclamem un Claustre plenament democràtic, en què es reconegui la nostra aportació i la nostra vàlua en els reptes que ha d'afrontar la Universitat en el futur. Som el seu sector més nombrós, dinàmic i original, i tenim dret a no deixar-nos conduir sense expressar-nos lliurement i tenint totes les possibilitats de creació i organització al nostre abast.

Per tot això, l'AEP-UAB prenem un ferm compromís per a treballar en pro de l'increment de la participació estudiantil, del creixement i la coordinació entre les Assemblees d'Estudiants, i per la plena consciència de tot l'alumnat d'una premissa fonamental: la Universitat som tots i totes, no deixis que la facin per tu!

Albert Claret
AEP - UAB

de facu en facu

Vells problemes, noves propostes

Com cada any per aquestes dates, hem començar el curs acadèmic a l'EUETIB, i els estudiants ens tornem a topar amb els mateixos problemes de sempre.

Un cop més, ens trobem davant d'uns horaris sense gens ni mica de flexibilitat. A diferència d'allò que succeeix en altres escoles o facultats, els estudiants d'algunes de les especialitats que es cursen a la nostra escola no podem triar entre horaris de matí i horaris de tarda. Aquest fet dificulta seriosament la possibilitat de combinar el món laboral o diverses activitats de lleure amb l'estudi. A més, no disposem d'una franja horària amb absència de classes que permeti l'organització d'activitats de lleure o socioculturals dins de la universitat.

Malauradament, ens em tornat a trobar amb la mala organització a l'hora de fer la matrícula que caracteritza la nostra escola. Mentre que a molts centres els estudiants poden fer la matrícula a través d'internet, a l'EUETIB ens és impossible. Si bé el sistema d'automatrícula no és del tot dolent, ens agradaria poder triar seguir-lo o no per tal d'estalviar-nos anar a l'escola expressament. Cal denunciar també la mala gestió del procés d'automatrícula que ha tingut lloc aquest setembre, ja que hi havia pocs ordinadors

habilitats a causa d'un seguit d'avaries. Des de l'AEP creiem que el més necessari seria poder oferir als alumnes fer la matrícula a través d'internet, habilitar més ordinadors pel procés d'automatrícula i millorar la seva organització.

Des de l'AEP també considerem primordial augmentar la participació del conjunt dels i les estudiants tant en les activitats

« Cal denunciar la mala gestió del procés d'automatrícula que ha tingut lloc aquest setembre »

lúdiques com en les qüestions estudiantils. Hauria de ser per tant imprescindible la millora del contacte entre la delegació i l'estudiantat. L'AEP proposa la creació d'una assemblea d'estudiants, com succeeix en la majoria d'universitats, en la qual estiguin convocats tots els i les estudiants per a què aquests puguin fer aportacions i propostes a la delegació i que aquesta les faci arribar als òrgans de direcció de l'escola.

També ens agradaria, com a estudiants de l'EUETIB, que es fessin unes jornades

informatives on s'expliqués en què consistirà el famós Procés de Bolonya, i com afectarà als enginyers tècnics. Considerem prioritari que els òrgans de direcció rendeixin comptes als estudiants pel que fa al futur trasllat de l'escola, ja que en altres centres, com és el cas de l'ETSEIB, ha tingut lloc un debat al respecte que ha inclòs estudiants.

Una altra proposta que trobem necessària formular és la creació d'un nou òrgan d'expressió propi de l'EUETIB, ja que tots els estudiants es queixen dels continguts de l'actual (*Cocos*). Una bona mesura seria obrir espais dins la publicació on hi escrivissin de forma regular diferents associacions presents a la universitat, altres col·lectius i persones individuals.

Aquestes són algunes de les propostes que formula l'AEP com a resposta a les queixes més repetides entre els estudiants de l'EUETIB, les quals intentarem materialitzar amb la nostra activitat a partir d'aquest curs.

Albert Ferrer
Escola Industrial (EUETIB) - UPC

La lluita a la Pompeu continua!

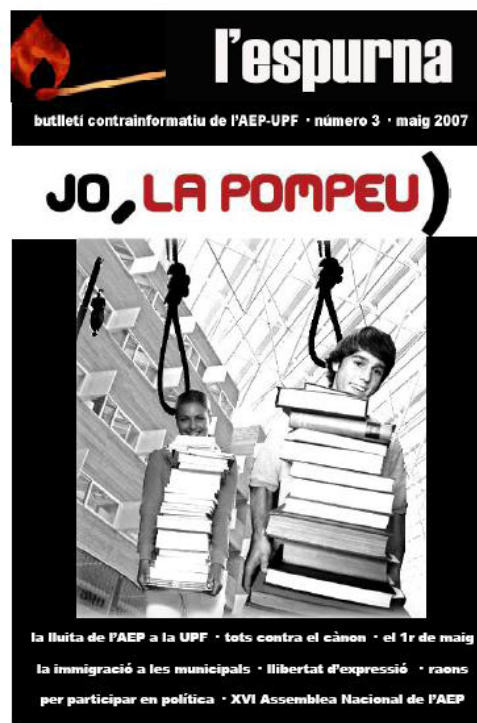
Després d'un curs en què la Pompeu ha trobat a molt a faltar l'AEP, tornem! Resituats, organitzats però, sobretot, amb moltíssima il·lusió, l'AEP està de nou disposada a ser la veu de l'estudiant i fent lluita a la universitat per tal d'aconseguir el nostre objectiu: una universitat pública i de qualitat

Pretenem ser-hi i fer-nos grans amb la teva ajuda mitjançant actes i mobilitzacions que ens facin forts i fortes en la defensa de la nostra educació davant els diversos aspectes que ens importen, ens preocupen o fins i tot ens escandalitzen, en general o en concret de la Universitat Pompeu Fabra.

L'AEP està oberta a noves idees, propostes i debats que qualsevol estudiant progressista vulgui compartir i manifestar. També tens la nostra revista, l'Espurna, en la qual sempre tindràs un espai i llibertat per expressar-te.

T'esperem amb ganes per participar en el món que als estudiants més ens preocupa: una qualitat en els nostre ensenyament!

Laia Galindo
Ciutadella - UPF

Beques-crèdit

O les píxies de la retòrica oficial

🗨️ Curiós oxímoron el que ens arriba des del Ministeri d'Educació i Ciència (MEC): beques-crèdit per als màsters oficials. La retòrica clàssica ens ensenya que dues paraules contràries seguides ens proporcionen un tercer significat, diferent segons la interpretació que en faci el lector. En aquest cas, la contradicció és tal que no ofereix marge de dubte: una beca-crèdit no és una beca.

Les beques, des d'una perspectiva ideal, han (o haurien) de facilitar l'accés de qualsevol persona a un dret públic i universal com és l'ensenyament. Ara bé, què passa quan no hi han prou diners per cobrir aquest servei? La resposta és tan senzilla com terrorífica: l'Estat arriba a un acord amb aquells que sí tenen recursos, és a dir, les entitats financeres privades (bancs i caixes), per a que supleixin la funció del ja esmentat servei públic per un model bàsic de flux de capital: el préstec, el crèdit al més pur estil usurer. Així, una entitat financera "X" proporcionarà el capital necessari per a que un estudiant "Y" pugui cursar un màster oficial, és a dir, fins a 22.600 euros en total, l'equivalent als dos anys acadèmics que s'estipulen com a màxima duració del postgrau.

L'educació, per tant, deixa de ser un servei públic entès com un dret universal pel qual no es demana res a canvi.

“ La deficiència del sistema universitari actual no es pot amagar fent que les entitats privades entrin a formar part directament del món de l'ensenyament ”

Esdevé un agent de mercat, un servei a l'abast d'aquells que en facin un ús rendible per a les entitats donadores del capital, propiciant l'elitització de l'alumnat des del moment en que per a poder accedir a aquest privilegi has d'assegurar-te un futur laboral productiu. El món de l'ensenyament passa de ser un pilar bàsic de la societat a un valor de mercat més, que genera beneficis per a caixes i bancs privats. L'Estat del benestar deixa pas a la liberalització més exagerada fins i tot en l'àmbit estudiantil.

La deficiència del sistema universitari actual no es pot amagar fent que les entitats privades entrin a formar part directament del món de l'ensenyament, ans al contrari, és la millor manera d'acabar de culminar la ja preocupant privatització del que creiem que és (o hauria de ser) un dels serveis públics per excel·lència. Amb aquesta mesura la universitat mai podrà ser la generadora del tan necessari debat i coneixement crític i social a totes les esferes de la societat, es reduirà a ser un més dels profitosos negocis de bancs i caixes d'arreu de l'Estat, com ja ho és l'habitatge, per exemple. Des de l'AEP denunciem aquesta estratègia purament mercantil i exigim un model veritablement gratuït i accessible de beques, no només a la categoria de màsters sinó a totes les branques del món acadèmic.

Per un ensenyament veritablement públic i de qualitat, no a les ingerències de capital privat a la universitat!

Ritxi Naval
AEP-UAB

“ Amb aquesta mesura la universitat mai podrà ser la generadora del tan necessari debat i coneixement crític i social a totes les esferes de la societat, es reduirà a ser un més dels profitosos negocis de bancs i caixes ”

La devolució del préstec s'adaptarà al nivell d'ingressos del sol·licitant, que començarà a retornar els diners quan la seva renda superi els 22.000 euros anuals. L'atur o una reducció de sou congelarien els pagaments, i en el cas que l'estudiant no assolís aquests ingressos o no pogués completar el retorn en 15 anys, el deute quedaria extingit automàticament. L'Estat, per la seva banda, s'encarrega de sufragar els possibles interessos que l'entitat "X" demani, òbviament, amb capital públic: "Ho paguem nosaltres amb els teus diners".

Es veu que per a estudiar obligatòriament hi ha d'haver un preu...

Editorial

Com cada any en aquestes dates els i les estudiants universitaris ens trobem amb els problemes de sempre: les taxes de matriculació han tornat a pujar, el transport públic està saturat i a preu d'or i l'espai de les universitats públiques està cada cop més infestat d'empreses privades...

Els perills que comporta el procés de Bolonya, que ja fa un temps que s'està aplicant en algunes carreres en forma de proves pilot, ja comencen a materialitzar-se en mesures concretes. L'elitització universitària comença amb el preu de la matrícula, i l'increment injustificat de les taxes no fa més que provocar una situació incomprendible en un Estat del benestar: la desaparició del dret a una educació de qualitat.

Els sistemes de beques no cobreixen, ni molt menys, les necessitats dels estudiants i en comptes de fer un esforç per reduir el preu de la matrícula (per exemple retallant el pressupost d'investigació militar, que acapara un 40% del que l'Estat diu que es destina a Educació) ens proposa un sistema de préstecs bancaris: les "beques-crèdit". La proposta consisteix en lligar als estudiants a una entitat bancària per a que puguin "exercir el dret a l'educació", l'estudiant haurà de tornar els diners prestats quan cobri un sou estable o el deute es pagarà amb diners públics. És a dir que entitat bancària privada s'enriqueix gràcies a les deficiències estructurals i pressupostàries de l'Administració pública per afrontar un nou pla educatiu, quelcom del tot inadmissible i amoral.

Un cop s'acaba la carrera, les perspectives tampoc són massa encoratjadores. El mercat laboral cada vegada exigeix estudis més especialitzats i les universitats públiques no ofereixen accessos democràtics per a fer-ho. L'oferta de màsters i postgraus públics és molt escassa i a uns preus abusius. L'explicació torna a respondre a una lògica de mercat: la necessitat d'un filtre per a aconseguir un petit nombre d'obres qualificats i, com de costum, aquest filtre és classista, és a dir, discrimina als estudiants amb pocs recursos econòmics.

Per altra banda, si ja advertíem que les empreses privades guanyarien força a les Universitats Públiques amb el procés de Bolonya i ja estem gairebé acostumats que les places i els espais comunitaris semblin més uns centres comercials que un lloc d'oci a l'abast dels estudiants per organitzar-se i oferir serveis, ara han fet un pas més com és el cas de l'Espai Movistar. Els rectors de l'UB i l'UPC han acordat el lloguer d'un espai públic per a instal·lar unes carpes gestionades per Movistar on hi faran concerts (pagant és clar) i altres esdeveniments per a poder reclutar més clients. Aquesta invasió d'un espai de tots i totes per part del capital privat en detriment de les iniciatives estudiantils i de les reclamacions comunitàries suposa un pas de gegant en el nou model d'universitat que ens volen imposar.

Les infraestructures de transport col·lectiu són totalment insuficients i generen un col·lapse a les hores d'anada i tornada a la universitat totalment inacceptable. Els estudiants semblen sardines als metros, ferrocarrils i autobusos i el primer repte del dia és trobar algun lloc on no t'asfixiis. A més continua sense haver sistemes per abaratir l'alt cost del transport diari necessari per poder anar a la Universitat. No arriba cap mena de tiquet especial ni cap solució per a que el transport no suposi un impediment per a poder formar-nos. El transport privat tampoc no soluciona res: embussos, cues quilomètriques, pol·lució, cost de la benzina... La solució està en millorar, potenciar i democratitzar el transport comunitari.

Molts són els reptes que tenim per endavant la comunitat estudiantil i necessitem, ara més que mai, implicar-nos al màxim en la defensa dels nostres drets i en la defensa d'una veritable Universitat Pública i de Qualitat. És per això que ens hem de conscienciar i implicar-nos en les assemblees d'estudiants, els òrgans legítims de representació estudiantil, fer pressió des de les institucions per a aconseguir tenir veu i sindicalitzar-nos per poder canviar la preocupant tendència actual. És a les nostres mans!

el Queixal
la revista que fa mal

Illa època, núm. 45
Octubre 2007

elqueixal@aep.cat

Edita

AEP
Associació d'Estudiants
Progressistes

c/ Riera d'Escuder 47, baixos
08028 Barcelona

Tel: 93 491 42 02
Fax: 93 491 26 93
a/e: aep@aep.cat

<http://www.aep.cat>

Direcció

Miquel Robles

Consell de Redacció

Gerard Amorós
Èdgar Castellarnau
Albert Claret
Albert Fajula
Albert Ferrer
Daniela Maccarrone
Anna May
Ritxi Naval
Nora Sánchez

Disseny i maquetació

Anna del Pino

Impressió

Rotimpres

el Queixal expressa l'opinió mitjançant l'editorial. Els articles signats són opinions i responsabilitat dels seus autors i autores. D.L.B. 37713-91 Tot el material publicat es pot reproduir sense cap restricció, si no es fa amb finalitats comercials

el Queixal rep subvenció de Vicerectorat d'Estudiants (UB) Secretaria General de Joventut de la Generalitat de Catalunya

Amb el suport de

Ajuntament de Barcelona

el Queixal es publica gràcies a l'esforç de la militància de l'AEP

Adhesió i informació

Nom

Telèfon

Adreça

Població

Codi postal

Correu-e

Centre d'estudis i curs

Voldria

Rebre informació

Col·laborar amb l'AEP

Col·laborar amb el Queixal

c/ Riera d'Escuder 47, baixos

08028 Barcelona

aep@aep.cat

Certificat d'Aptitud Pedagògica

Canvi de model pedagògic i convergència europea

El Certificat d'Aptitud Pedagògica (CAP) té els dies comptats. Des de les altes instàncies s'ha certificat la seva mort, valgui la redundància, davant la necessitat imperiosa de la reforma del sistema educatiu que s'ha de donar a tots els nivells.

Actualment el CAP és insuficient, és a dir, no compleix la seva tasca de preparar de forma correcta al futur professorat, que a la seva vegada seran els encarregats de impartir la docència a escoles, instituts i universitats. Es crea així un cercle viciós de manca de qualitat en l'ensenyament:

praxis de l'ensenyament superior acaba responent a les demandes del mercat, fet que a la seva vegada incideix negativament en totes els sectors de la població. El cercle viciós de la precarietat docent i laboral s'amplia.

El CAP, doncs, és necessari reformular-lo. Fins aquí, la idea no és dolenta, però com sempre el problema acaba venint no per la teoria sinó per la pràctica en la qual és desenvolupada aquesta. La punta de llança amb la que ens venen la reforma és que la societat ha canviat, i amb això hem de reformular la forma d'ensenyar.

pel qual es pretén equiparar els sistemes universitaris europeus). Això suposarà una nota de tall de transcendència social degut a l'augment indiscriminat del preu. Per a que sigui més visible ho exposarem en xifres: aquest any el CAP té un cost total de 479,78 €; no obstant amb la seva adaptació a l'EEES i la seva reforma com a Màster suposarà clarament un augment de preu espectacular, que podrà arribar als 2000 €.

No s'està fent aquesta reforma per solucionar els problemes de l'educació a Espanya i Catalunya? O, pel contrari, és

el problema es converteix en un bucle que es retroalimenta constantment, dit d'una altra manera.

La manca d'aquesta perspectiva a l'hora d'estipular les matèries i els continguts del CAP crea, alhora, la figura del docent com un treballador alienat més, que es limita a complir amb un horari laboral sense la voluntat humanista d'incentivar el debat crític en els seus alumnes, de preparar i nodrir intel·lectualment persones lliures i no esclaus. Però aquí, per desgràcia, no estem parlant d'una cadena de muntatge industrial, estem parlant de l'educació, de la formació de la ciutadania i el seu dret inalienable a rebre una educació pública, laica i de qualitat.

Lamentablement, i com portem denunciant des de fa innumerables anys, la

No obstant, el que no veuen (o no volen veure) és que el problema intrínsec de les reformes del sistema educatiu no és el gruix de la societat, sinó la reforma en sí. La societat mai no canviarà si no es posa remei urgent a les mancances estructurals i de base, això és, la ja esmentada docència amb vessant crítica i enfocada al desenvolupament de la persona. Reformes com l'ESO o la LOGSE són clars exemples del fracàs d'aquesta visió simplista "futur de l'estudiant = mercat laboral".

L'actual CAP donarà pas a un Màster de 2 anys per a millorar la capacitat pedagògica dels futurs professors, teòricament. Falta veure com serà el temari i si realment aquesta reforma respon a les necessitats reals de la societat, fet que suposa el replantejament de la tant mitificada Convergència Europea (procés

simplement una mesura més per a elititzar l'educació i reforçar el pensament únic en la nostra societat amb el monopoli de l'ensenyament?

Des de l'AEP manifestem la nostra preocupació que aquesta reforma pugui suposar en un curt i mitjà termini una precarització (encara més) i elitització exasperada de l'ensenyament, reservant-lo com un dret dels poderosos a ensenyar-nos què és el que hem de saber i què és el que no.

Per un model pedagògic públic i popular, laic, multicultural i republicà!

política universitària

Taxes: impediment per a l'accés universal

El preu de matriculació s'incrementa un 3'7%

Com malauradament es ve repetint des de fa molts anys per aquestes dates, s'ha anunciat l'augment de les taxes universitàries pel curs acadèmic 2007/08 que suposa un augment considerable de les dificultats per accedir als centres d'estudi. Cal remarcar que l'augment d'aquest any, a més, ha sobrepassat de molt la crecuda anual de l'IPC, arribant a un creixement del 3'7% sobre les taxes del curs anterior.

repetidament des de fa anys per les assemblees i els sindicats d'estudiants.

Aquesta adaptació a l'EEES, a més, introduirà noves mesures de caire classista, com la configuració dels plans d'estudi amb horaris similars a la jornada completa laboral, dificultant l'accés i marginant progressivament aquells estudiants que hagin de combinar els estudis amb el treball. Així, progressivament ens dirigim a un

El fet que resulta més preocupant de tot aquest afer és el menyspreu de l'administració cap al moviment estudiantil català, ja que ha passat per alt totes les reivindicacions que han defensat les assemblees d'universitat, els sindicats d'estudiants i les plataformes unitàries d'estudiants. En cap moment

Aquesta pujada completament injustificada no s'adiu amb els missatges tranquil·litzadors que, des de les institucions universitàries europees, espanyoles i catalanes, asseguren que la reforma i l'entrada en vigor de les mesures necessàries per a crear l'Espai Europeu de l'Ensenyament Superior (EEES) tindran un cost zero d'aplicació. Aquesta contradicció entre les declaracions públiques dels responsables polítics i l'enduriment de les condicions econòmiques d'entrada a les universitats és una mostra evident del menysteniment que sofreixen els centres, i del procés de privatització que afecta el conjunt del sistema d'ensenyament públic, qual ha estat denunciat

sis-tema elitista que deixarà fora de la universitat qui no pugui pagar-la, bastit a partir de diverses mesures com les taxes d'entrada –que fan augmentar al cost total de la matrícula-, serveis externalitzats a empreses privades que depassen els preus mínims per als i les alumnes, i una programació que impossibilitarà la combinació de l'activitat estudiantil amb la laboral.

Part d'aquestes taxes es destina al finançament de productes d'adquisició obligatòria com ara material d'estudi editat per les pròpies universitats. El més convenient seria que els estudiants poguessim decidir si volem o no adquirir-los i que, en cas d'adquirir-los, els seus preus s'ajustesin al seu preu de cost o bé adquirir-los de forma gratuïta.

s'ha escoltat l'opinió i les propostes de la Plataforma Mobilitzadora en Defensa de la Universitat Pública (PMDUP), que vertebrava democràticament aquest moviment.

Per tot això, des de l'AEP reafirmem que aquest augment no és sinó una altra confirmació del fet que la Universitat Pública catalana cada dia ho és menys, a causa de les polítiques neoliberals i propícies a la privatització de l'educació que s'apliquen des de les institucions a tots els nivells; així com de la necessitat de l'organització i la lluita unitària de tots els sectors implicats –professorat, alumnes, personal de serveis- per la defensa i la millora del sistema d'ensenyament públic.

La Universitat Pública catalana ha de garantir l'accés a l'educació superior de qualsevol persona que ho desitgi independentment dels seus recursos, i per això és necessària i cada cop més urgent una reducció progressiva de les taxes, fins a la desaparició total d'aquestes.

Per una Universitat veritablement pública i qualitat

PROU AUGMENT DE LES TAXES!

La Universitat Pública a Catalunya... (I)

Resulta que la Universitat ara l'hem de veure diferent. El sistema universitari a Catalunya és el centre de moltes mirades, i és innegablement una peça clau en el futur i el desenvolupament de la societat catalana. Per tal de començar a comprendre què s'ha de veure i de què s'està parlant, intentarem establir un punt de vista.

Vegem, per exemple, l'escenari polític espanyol, en el que ens trobem davant d'un govern que es pot dir que no ha atès especialment l'ensenyament superior com una de les seves apostes polítiques centrals. Una prova més que significativa ha estat la reforma de **la LOU aprovada el passat 12 d'abril, la qual ha esdevingut una simple maniobra de maquillatge**. Un cop més hauríem de recordar les fotos del candidat Rodríguez Zapatero al capdavant de les manifestacions on s'exigia la total derogació de la llei del PP, que s'encabien en un període de nombroses reaccions de la comunitat universitària en front d'una llei que allunyava l'educació universitària de ser un servei públic. Els arguments per justificar l'absència d'una derogació o d'una reforma en profunditat de la llei han estat la manca de temps d'obrir un procés real de participació per elaborar-la abans que s'acabi la legislatura, arguments que si s'haguessin posat sobre la taula anteriorment no haguessin tingut la mateixa validesa.

Possiblement **no hi ha hagut prou valentia política per enfrontar amb un caràcter més progressista els canvis en que la universitat es veu immersa**, per tant podríem concloure que fins ara el govern ha optat, més aviat, per una continuïtat de l'anterior política universitària, que no hem d'oblidar que corresponen a la vessant més reaccionària de la política espanyola post-franquista.

En comparació amb aquests antecedents, però, sí que comencem a observar xifres més favorables, però que en la majoria dels casos no són ni tan sols alleujants de la degradació constant de l'ensenyament públic pel fet de que no s'acompanyen d'un canvi en les polítiques: ja siguin de finançament, de distinció de la pública vers la privada, d'accés i millora de les condicions dels estudiants i assignacions de beques. Tanmateix, cal tenir en compte que **un possible canvi de govern que retorni de nou a un línia més dretana, en un moment tant ambiciós de procés d'implantació de l'Espai Europeu d'Ensenyament Superior (EEES), podria suposar una greu regressió** en aquesta postura aparentment més favorable i un allunyament de la possibilitat d'enfrontar-se a nivell estatal a les polítiques neoliberals que dibuixen el nou model d'universitat.

Amb tot això, no podem deixar de banda **dèficits estructurals a la universitat que s'arrosseguen des de fa dècades i que legislació rere legislació no s'han resolt sinó que, fins i tot,**

han adquirit noves dimensions. Seguim patint any rere any un augment de les taxes universitàries i una greu manca de facilitats per l'accés als estudis superiors a les classes socials més baixes; la despesa pública segueix sent insuficient i ridícula al costat dels països veïns; la ràtio de professors per estudiant segueix sent inferior a la mitja de l'Organització per la Cooperació i el Desenvolupament Econòmic (OCDE) i els recursos destinats a la docència continuen sent escandalosament insuficients, etc. Tot plegat amb un tarannà que tendeix a la privatització.

En relació a l'escenari polític català, l'amplitud de les reformes polítiques i dels canvis del govern han suposat un relleu a la tradicional dreta catalana, que no pot quedar exclosa, ni molt menys, d'una anàlisi crítica. En l'Estatut aprovat al 2006 no queden exempts alguns punts que afecten a la universitat, particularment l'article 172 en que s'exposen les competències exclusives que corresponen a la Generalitat. Cal destacar la coordinació dels procediments d'accés a les universitats, el finançament propi dels centres i la regulació i gestió del sistema propi de beques i ajuts (fins ara competència de l'Estat). **L'aplicació d'aquestes competències podrien suposar un pas significatiu en la coordinació del sistema universitari de Catalunya des que se'n va establir un primer marc legal al 1985.** D'aleshores ençà aquest s'ha vist augmentat i ha assolit un equilibri territorial. El punt actual d'aquest procés obre la possibilitat de plantejar un anàlisi i unes exigències focalitzades en les polítiques a Catalunya.

Després de l'aprovació de l'Estatut i la reedició del Tripartit d'Esquerres, cal atendre el programa plantejat a l'Entesa. En aquest programa estan contingudes la posta en marxa de l'Estatut en matèria d'universitats. Els aspectes de primera plana del programa de l'Entesa són el desplegament de les competències, amb un traspàs de les beques i un **"ambiciós" Pacte Nacional per la Recerca que ha de suposar <<la consolidació del sistema català de Recerca>>**. Tot això ve acompanyat d'el Pla d'Inversions Universitàries 2007-2013 per a infraestructures i equipaments, aprovat el dia 1 de juny de 2007, amb el pomós titular d'una partida de 635M €, dels quals bona part seran destinats a reformes i noves edificacions, com són els parcs tecnològics, nous Campus...

Així doncs malgrat el canvi de govern, la política universitària no s'ha portat suficientment a primer terme, tot i l'augment pressupostari, no s'ha mostrat una clara voluntat de garantir el caràcter públic de la universitat davant els canvis que aquesta ha de patir.

Bona mostra de que aquest àmbit no ha suposat una aposta clara i central ha estat el llarg període d'incertesa degut als constants traspassos departamentals d'aquesta àrea. En

aquest punt ens interroguem a què han correspost la consecució de transformacions estructurals entorn la competència d'universitats, des de la desaparició del DURSI passant per la Conselleria d'Educació i finalment la integració en la nova macro-conselleria d'Empresa, el Departament d'Investigació, Universitat i Empresa, DIUE, amb un de ball de responsabilitats que de moment se sosté amb el Comissionat per a la Universitat i Recerca (CUR). **Lamentablement, totes aquestes transformacions departamentals han esdevingut un desviament de l'atenció cap a la dialèctica interna, en comptes de centrar-se en el treball realitzat corresponent a política universitària, fins que s'ha optat per treballar més portes endins.**

Els tocs d'atenció durant aquest temps han estat freqüents, el més notori va ser a l'abril de 2007 quan la manca de visualització d'activitat va portar als rectors de les universitats públiques a exigir una sèrie de mesures a treballar fonamentalment en matèria de finançament, recerca, i legislacions, donant peu a un possible "Pacte nacional per l'educació superior". Les darreres novetats del CUR no reflecteixen cap gran avenç (Acord de Govern 10/09/07), si bé es comença a encarar el nou mapa de titulacions -a pactar amb els rectors-, i es parla d'un pla de mesures per a promoure els estudis amb més demanda social.

A l'octubre fa un any, apareixia als diaris l'aparició de l'Associació Catalana d'Universitats Públiques, un alineament dels rectors catalans per fer front a diferents àmbits (Consejo de Coordinación Universitaria, Ministeri i Conselleria) amb una estratègia conjunta. Aquesta via ha anat donant fruits respecte els seus interessos, sobretot en les relacions amb el DIUE (com la "crisi" esmentada) i la cobertura mediàtica en la que han anat perfilant i aprofundint el discurs. Però el més calent és a l'aigüera: el passat juliol es van donar a conèixer els principals continguts que tindrà el "Llibre Blanc de les Universitats Catalanes". Aquest document, que es farà públic al novembre i **compta amb la col·laboració del CUR, Telefònica, Banco Santander i Caixa Catalunya;** pretén ser <<un model innovador per a la universitat catalana del futur>>, en què es volen assentar les bases per les pròximes decisions a nivell universitari, i en especial en l'elaboració de la futura reforma de la Llei d'Universitats de Catalunya (LUC). De les propostes, n'apareixen algunes que entenem que són imprescindibles, i desitjaríem que aportacions de més persones puguin ampliar-les o detallar-les. Entre elles, s'inclou un augment significatiu del sistema de beques, o un reconeixement del paper de la universitat en el desenvolupament territorial, econòmic i social.

Tanmateix, trobem alguns punts que sota una aparença "innovadora" atempten seriosament al caràcter públic de l'ens, per exemple: **un antidemocràtic <<reforçament d'un nucli restringit de govern universitari>>**, relegant a darrer terme el claustre; o "vincular" els costos reals dels estudis als preus de matrícula, en plena sintonia amb la política aberrant d'incrementar any rere any les taxes. Més enllà d'aquest Llibre Blanc i els marcs en què pot prendre rellevància, es percep de forma preocupant

la conformació d'un discurs ple de terminologies de doble resant, enfocat a l'assumpció de "nous reptes", amb una visió obsessiva amb la rendibilitat econòmica i un compromís focalitzat en el mercat i la privatització dels beneficis. **Termes com flexibilitat, eficiència i competitivitat o la cultura fanàtica dels "rankings" són una constant en la projecció de model d'universitat, i això torna a aparèixer en el Llibre Blanc: consolidar el sistema universitari català passa per crear-ne una marca.**

Un altre dels conceptes més polisèmics és l'autonomia universitària, en nom de la qual s'arriba a justificar qualsevol tipus de mesura. Se n'estén i deforma el terme fins a la màxima ambigüitat per deslliurar-se del pes dels poders públics, i en canvi **ens preguntem fins a quin punt resta aquesta autonomia en la relació Universitat-Empresa.**

El traspàs del sistema de beques i la nova LUC seran, per tant, dos dels temes més rellevants per a l'estudiantat que hauran de ser tractats pròximament a l'escena política de Catalunya, juntament amb els passos que es vagin efectuant en el procés d'implantació de l'EEES. En la situació plantejada, davant de totes aquestes mesures **trobem a faltar l'obertura d'un debat real i transversal en la societat, en la que es retorni a considerar el futur de la universitat, entenen-la com un ens públic.** Creiem que s'està produint un distanciament amb la societat en general en les preses de decisions (amb la connivència de certes parts interessades i amb l'assumpció per part dels mitjans de comunicació), i que aquestes es prenen amb una **lògica departamental o corporativista.** Entenem que la conseqüent participació acotada ve directament relacionada per l'adjudicació unilateral de nous rols passius i la manca de processos veritablement democràtics. En aquest escenari, no podem fer altra cosa que **exigir dins i fora de les universitats que s'escoltin i involucrin els sectors majoritaris de la societat, i s'assumeixi una responsabilitat de forma col·lectiva amb igualtat d'oportunitats.** Particularment l'estudiantat, com a component elemental de la Universitat, no en pot quedar exempt, i és per això que cal reforçar i alçar la nostra veu.

I tu què en penses?

Equip de treball UniCat:

Èdgar Castellarnau
Albert Fajula
Laia Galindo

El futur de la Constitució europea

Entre els dies 21 i 23 del passat mes de juny va tenir lloc a Brussel·les la cimera de caps d'Estat i Ministres d'Assumptes Externs de la Unió Europea: el Consell Europeu. En aquesta cimera es volia donar un pas ferm cap a la construcció europea, i superar així la crisi produïda pel "no" a la Constitució per part de França i Holanda de fa dos anys, que va fer trontollar els pilars i ciments de la Unió Europea. L'excessiva burocratització de les institucions europees i el distanciament amb la ciutadania van ser els arguments que més es van repetir per justificar el "no" d'holandesos i francesos.

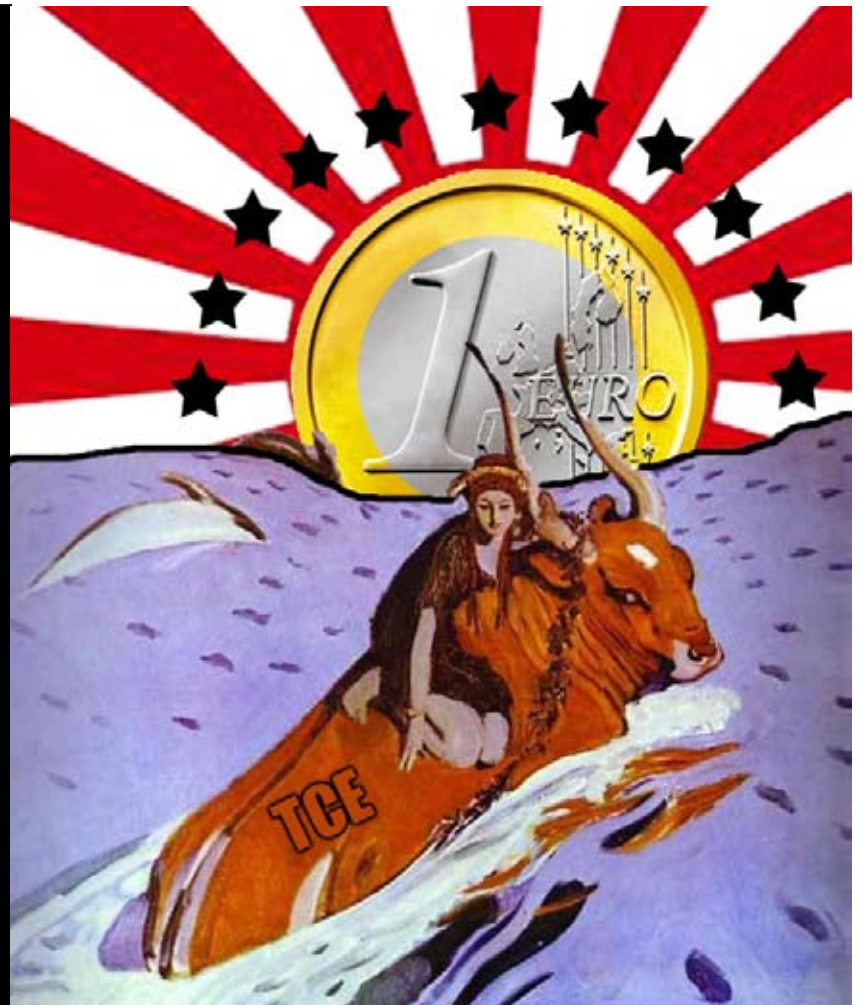
Dos anys després les coses segueixen igual, i l'única via que han trobat per superar aquesta crisi és la reformulació d'un nou tractat, que enterrí ja definitivament el projecte de constitució i inclogui les principals reformes en l'estructura de les institucions i la seva presa de decisions.

Com de costum hi va haver les tradicionals baralles de galls, on xoca l'orgull dels caps d'Estat i de govern, ja sigui per repartir-se els fons europeus o per influir en el curs de la política internacional. Encara que a les cimeres europees en teoria tots els Estats tenen el mateix pes, a la pràctica no és així: els països més rics, més poblats, més extensos i amb una major capacitat militar són els més influents.

Un dels factors més rellevants i característics és que, amb les successives ampliacions, en lloc de diluir el poder dels països grans -és a dir: Alemanya, França i Regne Unit-, l'ha refermat fins al punt de suposar un perill per als Estats petits i mitjans. Si ets el president del Consell Europeu i vols arribar a un acord, amb qui consultes? Doncs amb els principals actors. Amb els multitudinaris Consells Europeus de 27 Estats, els punts més importants de les cimeres ja no es debaten en sessions plenàries, sinó que es negocien prèviament amb reunions bilaterals entre Ministres, fet que facilita als poderosos imposar el seu criteri. Les principals discussions de la cimera van ser amb els països més eurosceptics i recelosos de cedir part de la seva sobirania i competències, com el Regne Unit, Polònia, Txèquia i Holanda.

El text està previst que s'aprovi els dies 18 i 19 d'octubre a la cimera informal de Caps d'Estat. Per novembre s'espera que els Estats comencin a ratificar el nou tractat i que sobre juny de 2009 entri en

El Tractat per a una Constitució Europea és una nova edició del mític "rapté d'Europa"

vigor. Després de tot l'argumentat, no és gens difícil arribar a la conclusió que sota la façana anomenada "tractat" i els misatges de tots els dirigents que la crisi ja ha passat no hi ha res de cert.

Hi ha massa discrepàncies entre els diferents Estats i en la seva visió sobre el que ha de ser la Unió Europea. Aquest tractat no suposa més que una nova mostra d'aquestes. Ja no es divisa aquella construcció política d'Europa que semblava que cada cop donava més passos per convertir-se en un estat paneuropeu, hi ha massa països que miren amb recel, ja no només els últims passos de la Unió, sinó la pròpia Unió.

La Unió Europea actual, tret de suposar un gran mercat econòmic, dista molt de ser una unió política. No hi ha una visió d'Europa com una autèntica unió, els Estats no fan més que barallar-se per veure què poden treure de profit per als seus propis Estats. A la mínima que es fa una tímida proposta de cedir algun aspecte inherent a la sobirania d'un Estat -que no sigui econòmic- la majoria d'Estats giren cua; hi ha massa por, desconfiança i incertesa en el projecte de construcció europea. Les successives i ràpides ampliacions han portat el descontent d'antics i històrics membres de la Unió, molts d'aquests fins i tot creadors d'aquesta, com és el cas d'Holanda. Tanmateix no es veu tampoc en els nous Estats una volun-

tat d'immiscir-se en el projecte europeu fora del marc econòmic, la lliure circulació de persones i mercaderies, i els fons de compensació interterritorial.

I tot això, si només tenim en compte els Estats, molt pitjor és la situació dels ciutadans que, com tradicionalment ha passat, es mantenen aliens a aquesta construcció, sense mitjans de poder participar activament en aquesta. I els pocs que tenen, com el Parlament Europeu, escollit per sufragi directe, no té poder de decisió, està massa supeditat al que diguin els Estats, que cada cop li van traient més competències, cas per exemple de l'anterior citada "targeta taronja". A més, en els moments en que aquests ciutadans han tingut l'oportunitat de poder expressar què en pensen de la UE, ho han dit ben clar amb el "no" de França i Holanda. Aquest "no" hauria d'haver obert una mica els ulls als dirigents europeus i fer-los veure com d'important és la participació de la població en matèries que, tant directament com indirecta, els afecta; però com ja s'ha vist els dirigents han tornat a mirar cap a un altre costat, decidint fer un nou tractat i lliurar-se així d'incòmodes referèndums. Tanquen els ulls i confien en que la realitat no caigui pel seu propi pes.

Educació per la ciutadania

De cop i volta tothom s'ha posat a parlar —bé, tot sigui dit, parlar, parlar... potser això no afecta tothom, perquè n'hi ha alguns, com deia Antonio Machado, que tan sols "oran y embisten cuando se dignan usar de la cabeza..."— de la nova assignatura d'"Educació per a la Ciutadania". Els uns, a favor. Uns altres, en contra.

La Conferència Episcopal Espanyola ha posat el crit al cel. (No hi busqueu, en aquesta referència, cap mena d'al·lusió metafòrica)... Amenacen, fins i tot, amb recórrer a la desobediència civil a les escoles privades catòliques, pagades, això sí, amb fons públics. L'Església, tan incul-ta com sempre, acaba recorrent a argu-ments que se'ls precipiten, com un roc,

“Aquesta assignatura només és una cortina de fum. El problema real és, en tot cas, si es pot fer adoctrinament religiós a l'escola”

ben al damunt. La desobediència civil és un concepte que ens arriba per mitjà de Gandhi, Tolstoi i Martin Luther King, però que devem a Henry David Thoreau. De fet, la primera vegada que algú fa desobediència civil és aquest darrer nord-americà (l'autor del Walden), que es nega a pagar un impost per pagar el capellà del seu poble. Al·lega que ningú no el pot considerar membre d'una comunitat sense el seu consentiment. Rebutja pagar i el posen a la presó. Considera que anar a la presó per defensar uns principis és un motiu d'orgull: "el lloc apropiat per als justos és la presó". És a dir, és com si algú es nega a pagar el 0,7% de l'impost

sobre la renda a l'Església Catòlica —ni el 0,52% d'altres fins socials que, en la seva major part, també va a l'Església Catòlica— i l'Estat l'embarga, no paga i va a la presó. Sembla mentida, però els bisbes acaben donant unes idees...

Però el problema real no és, al nostre entendre, si cal fer aquesta assignatura. Això només és una cortina de fum. El problema real és, en tot cas, si es pot fer adoctrinament religiós a l'escola. De fet, sense l'existència del Concordat franquista i dels acords de 1976 i 1979, no estariem parlant d'aquesta assignatura. La Conferència Episcopal utilitza l'argument que l'Estat no pot educar en valors. Es veu que de "valors" només en tenen ells. Tampoc no saben que Thoreau reclamava, precisament, que l'Estat eduqués. Els lliure-pensadors haurem d'estar d'acord amb l'existència d'aquesta assignatura, però sabem que els valors democràtics i laics s'han d'ensenyar en totes i cadas-

cuna de les assignatures. L'educació en valors és, òbviament, transversal.

Ara bé, l'esquerra espanyola continua no enfrontant-se al problema real i ens planteja falsos debats. Al pacte del Tineu també es proposava una assignatura d'història de les religions. Com si fent fugides endavant solucionéssim alguna cosa. A veure quan triga l'esquerra a adonar-se que els governs de la II República van ser criticats i acusats d'anticlericals quan només buscaven la separació de l'Església i l'Estat, una cosa que setanta anys més tard encara estem esperant veure.

Article publicat a
Espai de Llibertat núm. 47

Jordi Serrano
Director de la Fundació Ferrer i Guàrdia

Més informació sobre l'acord de 1979

- No es pot discutir sobre si hi ha d'haver o no classes de religió a l'escola (?):

ARTÍCULO 2. Los planes educativos en los niveles de Educación Preescolar, de Educación General Básica (EGB) y de Bachillerato Unificado Polivalente (BUP) y Grados de Formación Profesional correspondientes a los alumnos de las mismas edades incluirán la enseñanza de la religión católica en todos los Centros de educación, en condiciones equiparables a las demás disciplinas fundamentales 5.

- No es pot discutir al Parlament espanyol sobre qui ha de donar les classes de religió i qui els escull:

ARTÍCULO 3. En los niveles educativos a los que

se refiere el artículo anterior, la enseñanza religiosa será impartida por las personas que, para cada año escolar, sean designadas por la autoridad académica entre aquellas que el Ordinario diocesano proponga para ejercer esta enseñanza. Con antelación suficiente, el Ordinario diocesano comunicará los nombres de los Profesores y personas que sean consideradas competentes para dicha enseñanza.

- No es pot discutir sobre el paper d'aquests professors en l'àmbit escolar:

Los Profesores de religión formarán parte, a todos los efectos, del Claustro de Profesores de los respectivos Centros.

- No es pot discutir sobre qui paga aquests professors:

ARTÍCULO 7. La situación económica de los Profesores de religión católica, en los distintos niveles educativos que no pertenezcan a los Cuerpos docentes del Estado, se concertará entre la Administración Central y la Conferencia Episcopal Española, con objeto de que sea de aplicación a partir de la entrada en vigor del presente Acuerdo.

Font | Lliga per la Laïcitat

www.laicitat.org

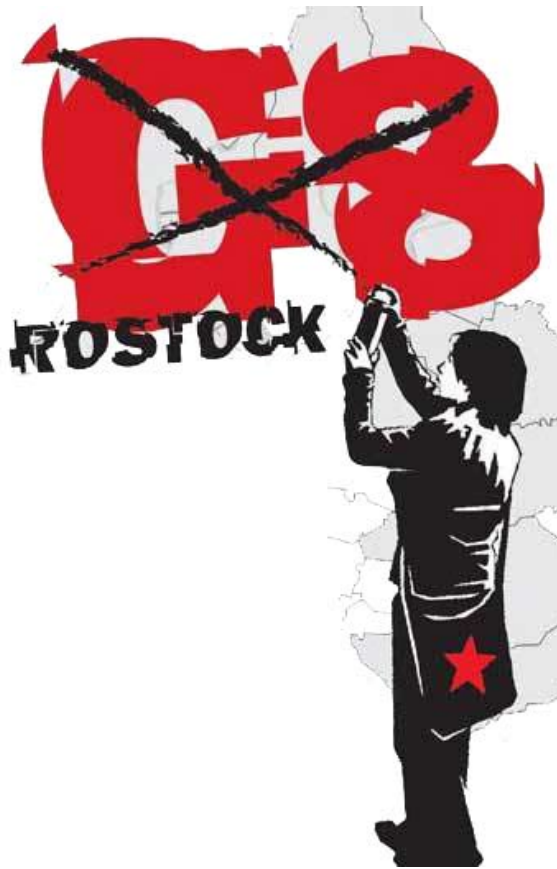
G8, exprimint el Món

Contracimera de Rostock

☉ El terme globalització s'utilitza sovint per referir-se a una sèrie de tendències que s'han fet evidents sobretot durant la segona meitat del segle XX (tot i que històricament s'inicien al segle XVII) en l'escenari geopolític mundial, basades en l'augment del moviment internacional de mercaderies, capital, informació i persones, i en el desenvolupament tecnològic, organitzatiu i legal associat a aquests processos. I és aquest terme convertit en fet el que s'ha convertit en l'objectiu de països com Alemanya, França, Estats Units, Canadà, Japó, Regne Unit o Itàlia, que estan considerats els països més poderosos del món i que, juntament amb Rússia, conformen el G8.

Els representants d'aquests països es reuneixen cada any per tal d'analitzar l'estat de les polítiques i les economies internacionals i intentar unificar posicions respecte les decisions que es prenen al voltant d'aquestes. Podríem afirmar, llavors, que anualment s'ajunten les forces més poderoses del món i, que sota el nom de G8, decideixen conjuntament el futur econòmic, polític i per tant social de la resta del món.

Aquesta cimera ha generat des de fa anys un moviment paral·lel que es posiciona en contra d'aquesta injusta realitat, i que durant els dies que dura l'encontre es

trasllada al seu emplaçament geogràfic -que cada any és diferent- i es manifesta en contra. Aquest moviment anti-cimera és cada any més gran i està format per un gran i molt divers teixit associatiu.

Aquest any Angela Merkel, la cancellera alemanya, ha estat l'amfitriona de la trobada del G8, que s'ha reunit a un luxós hotel balneari Heiligendamm, al nord d'Alemanya, del dia 6 al 8 de juny. La propera població de Rostock va emplaçar totes les activitats, campaments i protestes que conformaven la contracimera, en la qual alguns companys i companyes d'AEP van ser

presents.

Rostock va ser testimoni de diferents actes del moviment antiglobalització, que es donaven lloc en diferents punts de la ciutat i consistien, per exemple, en conferències i debats protagonitzats per persones molt rellevants de les organitzacions no governamentals i institucions més importants del món, com són Intermon Oxfam o Attac, accions divulgatives que en el fons demostraven un cop més l'important paper de l'educació com a eina de lluita per un món sense desigualtats.

Al mateix temps que aquests actes formals es van donar lloc nombroses manifestacions i protestes populars. Les accions més rellevants van ser les anomenades blocades, que consistien en arribar des dels diferents campaments on es concentraven milers de persones, a través de bosc, al punt més pròxim al balneari que les autoritats policials permetien, i un cop allà fer una cadena humana que impedís pacíficament l'accés de les autoritats al recinte, i que va ser tot un èxit.

En definitiva, el G8 no és només reflex del món agressivament capitalista en el qual vivim, sinó que alhora va significar una demostració de la gran resistència que existeix a aquest model econòmic, polític i social, i de la convivència i acord entre persones de diferents ideals, orígens i edats que es dona amb un objectiu comú: un món més just.

Laia Galindo
Ciutadella - UPF

Ja fa 40 anys

☉ Ja fa 40 anys de la desaparició d'Ernesto Guevara, moltes són les hipòtesis de la seva mort, però el que sí és cert és que l'esperit i la lluita del Che no van morir aquell 9 d'octubre de 1967.

Durant tots aquests anys, ni el Che ha estat capaç d'escapar a les modes que dicta el mercat i hem pogut veure com tota una manera de concebre el món ha quedat reduïda a uns souvenirs i merchandising per a "revolucionaris" que en moltes ocasions hem vist compartint mostrador amb l'altra cara de la moneda. Som testimonis de com els poders econòmics han aconseguit crear "modes revolucionàries", o dit d'altra manera, aconseguir que tots els joves rebels portin la samarreta del Che, sense arribar-se a plantejar que se-

gurament el mateix Ernesto Che Guevara quedaria sorprès de saber la manipulació a la que ha estat sotmesa la seva lluita. No hem de deixar que l'esperit i la lluita del Che caiguin en les mans dels seus executors.

Ernesto Guevara tenia una manera especial de concebre el món, va ser un home que, com Fidel Castro, va definir molt encertadament en un discurs després de la mort del comandant: "Un modelo de hombre que pertenece a otro tiempo, un modelo de hombre que pertenece a tiempos futuros". Guevara era un home conscient dels problemes de la societat actual i de la seva solució, la qual passava per una revolució del sistema mundial. A cada pas que donava des d'Argentina a Sierra Maestra, La Habana, les selves d'Àfrica i finalment

Bo-
lívica demostrava que aquest canvi era possible, que la justícia social i la solidaritat entre els pobles hi jugaven un paper molt important. Dit d'una altra manera, Ernesto Che Guevara era, és i serà un dels exemples de la pràctica de l'internacionalisme.

Actualment podem observar com aquell ideal de lluita que tants homes van defensar comença a ser una realitat. Aquell ideal que parlava d'una Amèrica Llatina unida i antiimperialista, i no només això, sinó d'una Amèrica Llatina justa i solidària. Qui ens hauria dit que aquell continent on es trobaven "els titelles ianquis" de fa uns quants

Simplicitat radical, nou estil de vida

Q Imaginem-nos que som en un bufet i que som els primers de la cua. El banquet no només inclou aigua i aliments, sinó també els materials necessaris per obtenir roba, refugi, sanitat i educació. Com sabrem quina quantitat hem de prendre de cada cosa? Quina quantitat és suficient per deixar-ne prou per als que hi ha darrera la cua? No només per als altres sis mil milions de persones que hi ha ara, sinó per als que encara han de néixer i per a la resta dels éssers vius que ens acompanyen en aquest planeta. Aquesta és la reflexió que ens proposa Jim Merkel, autor del llibre *Simplicitat radical* (editat recentment per la Fundació Francesc Ferrer i la Fundació Terra) que ens proposa un mètode per garantir la supervivència de l'espècie humana.

Una d'aquestes eines és l'anomenada petjada ecològica, que és un indicador que valora la superfície ecològica que cal per cobrir les nostres necessitats vitals en consum de recursos i assimilació de residus d'una població determinada en un territori, a fi de satisfer el seu estil de vida actual d'una manera indefinida. És un càlcul que ens dona una idea del nostre impacte sobre un territori. Ens ajuda a entendre la relació entre una població determinada, el seu consum de recursos, l'alteració de condicions de l'entorn que comporta i el nivell de l'esgotament que pot suportar el seu territori. En certa manera, es pot assimilar al que seria el Producte Interior Brut de l'economia, però en termes de sostenibilitat ambiental. La primera vegada que es va calcular la petjada ecològica a Catalunya, al 1998, es necessitaven al voltant de 3,26 hectàrees/habitant. El 2001, aquesta relació havia pujat a 3,92 ha/habitant. Als Estats Units la petjada ecològica és de 9,5 ha/habitant i a l'Índia de 0,8 ha/habitant. La mitjana planetària es de 2,2 ha/habitant. Però tornant a Catalunya, a més d'aquest increment d'un 20% en menys

d'un lustre, si tenim en compte el conjunt de la població vol dir que per mantenir l'actual estil de vida necessitaríem una superfície 7,8 vegades l'actual. Això no-més és possible perquè importem el que necessitem d'altres territoris i hipotecant els recursos de les generacions futures.

Jim Merkel defineix una vida simple com aquella que es pot dur amb una petjada ecològica de 2,43 ha/habitant o menys. És evident que, en el cas de casa nostra, això significa reduir en un 60% l'actual consum de materials i energia. Sens dubte, no és una tasca senzilla perquè significa reduir, però no hi ha motiu per pensar que un estil de vida més simple no pot gaudir d'abundor, de comoditat i de progrés. El benestar actual és exagerat i, sobretot, és el resultat d'un sistema altament ineficient i poc eficaç. També sabem que tenim la tecnologia per reduir en un factor d'entre 4 i 10 l'actual consum de matèries i energia sense perdre benestar. L'exemple més clar el tenim en la il·luminació, atès que amb una bombeta d'incandescència fem llum, però essencialment generem calor absurda, quan amb una bombeta fluorescent compacta reduïm per quatre el consum i la calor sense perdre intensitat de llum.

El nostre món es basa en la ineficàcia, és a dir, en un disseny que fomenta els residus i la contaminació perquè no pensem en les conseqüències ambientals i, molt menys, en el llegat tòxic que podem deixar als nostres fills que amb tant d'amor posem al món. Simplicitat radical o moderada, tant li fa. La qüestió és que siguem conscients que cada objecte que adquirim, potser innecessari, s'afegeix al "pes ambiental" que pertorba el planeta i, per tant, amenaça la nostra existència. L'actual societat de consum, basada en produir més i més, potser hauria de convertir-se en una societat de serveis dels quals en fóssim usufructuaris i els paguéssim no tant per la seva propietat en exclusiva com pel seu ús racional. Es poden donar molts consells per portar una vida més simple, però, per damunt

de tot, potser el més important és portar la comptabilitat per ser conscient del que consumim. Aquesta és la fórmula que ens proposa el mètode de la simplicitat radical de Jim Merkel: portar la comptabilitat ambiental del nostre estil de vida i ser conseqüents per reduir-la fins a les 2,43 ha/habitant o menys. També cal ser conscients de l'impacte de l'actual model demogràfic i de la importància de reduir el consum de carn i de combustibles fòssils de la nostra mobilitat.

Les 2,43 ha/habitant que ens proposa el mètode de la simplicitat radical inclouen un estil de vida molt similar al que portem ara, però més auster i amb menys residus. Tot i així, amb aquest model la bio-productivitat del planeta es consumeix un 20 % més ràpid del que triga a generar-se. Això vol dir que retardem l'atzucac, però que caldria reduir encara més. Però és evident que cal aprendre a portar una vida més senzilla per als qui som fills de l'abundor i el malversament. El canvi no es pot fer d'un dia per un altre. La clau és incorporar una nova ètica, uns valors socioecològics que ens permetin valorar la vida dels éssers futurs i de la resta dels éssers vius. Una ètica en la qual la nostra espècie no és pas el Rei de la creació i que el seu pas pel planeta no és pas el d'un propietari dèspota, sinó només el d'un usufructuari que ha de deixar el patrimoni que ha gaudit com a mínim igual o fins i tot millor que com li han llegat. La moral cristiana ha fet molt de mal perquè assumeix l'ésser humà com un ésser superior que pot fer el que li doni la gana. La laïcitat és un bon punt de partida que ho facilita. No és senzill portar una vida simple, però és l'única possibilitat per no acabar com la granota que cau en una olla amb aigua escalfant-se. Ara hi som a temps i tenim les eines per fer-ho. La irracionalitat és no viure de forma més simple.

Lali Roca
Llicenciada en Ciències Ambientals
Fundació Terra

anys es convertiria en un dels exemples més clars de lluita antiimperialista i polítiques socials.

Un dels exemples de l'anomenada integració llatinoamericana que actualment més es comenta és el canal de comunicació TeleSur, el qual assumeix un paper fonamen-

tal dins el procés d'integració llatinoamericana i es destaca com una alternativa als mitjans de comunicació dels EE.UU. D'altra banda, també es fan avenços en matèria econòmica com és l'anomenada ALBA (ALternativa Bolivariana para las Américas) que en contrapart de l'ALCA posa èmfasi en la lluita contra la pobresa i la exclusió social, expressant els interessos dels pobles llatinoamericans.

Tots aquests fets volen dir que alguna

cosa està canviant i que aquelles idees abans pronunciades comencen a ser una realitat. Per això creiem i sempre hem defensat que... és possible i val la pena intentar-ho...

UN ALTRE MÓN ÉS POSSIBLE!

Sergi Cobas
Plataforma Defensem Cuba

L'esperanto, la llengua universal

“Internet ha donat esperança a l'esperanto”

Ferriol
Macip

Entrevista de
Miquel Robles

© Molts hem sentit parlar de l'esperanto, un idioma artificial de caire internacionalista que, en un moment d'afirmació entusiasta de les utopies, nasqué amb l'objectiu d'acabar amb la maledicció de Babel i ser parlat a tot el món, abolint per sempre les fronteres lingüístiques. Però on i per què sorgeix l'esperanto? Quina és la situació actual al món i en concret a Catalunya de l'esperanto? Quines perspectives tenen els esperantistes en un

univers que es preveu cada cop més globalitzat?

Aquestes són algunes de les preguntes que intentarem resoldre amb l'ajuda de Ferriol Macip, expert en l'idioma i la cultura esperantista. Ferriol Macip és membre actiu de la KEJ, Kataluna Esperanto-Junularo (Joventut Catalana d'Esperanto) i col·laborador de diversos mitjans de comunicació esperantistes com la revista Kataluna Esperantisto i la revista Monato. D'entrada, ens sorprèn la vocació políglota de l'entrevistat que, a més de l'esperanto, parla català, occità, castellà, euskera i anglès. L'enumeració d'aquestes idiomes –minoritaris, menys els ineludibles anglès i castellà– és ja una declaració de principis.

Q: L'esperanto és un idioma artificial ideat pel doctor polonès L. L. Zamenhof, conegut com Dr. Esperanto (d'aquí el nom de l'idioma) el 1887, amb l'objectiu de convertir-se en idioma parlat a tot el món. Què va motivar a Zamenhof a inventar-se aquest idioma?

R: Més que com a artificial, definiria l'esperanto com a un idioma planificat, ja que en el fons, “artificials” són totes les llengües. Per entendre el que va motivar a Zamenhof a idear i planificar un idioma universal, hem d'entendre el seu entorn i moment històric. Zamenhof vivia en un poble que actualment situaríem a Polònia, que acabava de ser conquerit per l'imperi rus.

Zamenhof, que des de petit havia estat educat en rus i *guirish* (idioma del camp polonès), es va adonar que, en aquell ambient de preguerra, els problemes de comunicació entre els camperols nadius i els russos, eren utilitzats per accentuar la confrontació entre els dos pobles. Zamenhof va pensar que, per aconseguir la pau, l'única solució era que els dos pobles parlessin el mateix idioma, però que aquest idioma comú no podia ser el rus, que era imposat a punta de fusell, sinó un idioma universal, sense copyright i fàcil d'aprendre per tothom.

Q: En quins principis i idiomes es va basar Zamenhof per crear l'Esperanto?

R: Zamenhof va procurar, com dèiem, que

l'esperanto fos un idioma senzill i sense dificultats d'aprenentatge. Per a crear-lo va agafar mots dels idiomes que coneixia: polonès, rus, guirish, hebreu, anglès i llatí clàssic. De totes maneres, com que l'esperanto és “matemàtica pura”, té un funcionament lògic i genera de manera natural noves paraules.

Q: Tanmateix, alguns diuen que l'evolució natural de l'idioma ha allunyat l'esperanto d'aquest principi inicial de fàcil aprenentatge i que, amb el temps, s'ha anat complicant més del que Zamenhof havia previst. Estàs d'acord amb aquesta apreciació?

R: No, jo no crec que l'esperanto sigui més difícil ara que abans. La gramàtica de l'esperanto es basa només en 16 regles. Cada lletra produeix un so que, per la seva estructura i el seu caràcter aglutinant, permet crear noves paraules de forma sistemàtica i fàcilment, combinant arrels, prefixos, sufixos. Això explica que l'esperanto, tot i haver perdut presència als medis de comunicació de masses, continuï sent un idioma viu.

Q: S'ha associat sempre l'esperanto a l'anarquisme. És correcta aquesta associació?

R: La relació entre esperanto i anarquisme va ser molt intensa al moviment anarquista català d'abans de la guerra civil, però a altres llocs i altres èpoques, l'esperanto ha estat associat a altres moviments dels

L'esperanto permet la comunicació fluida i

pobles oprimits. A Xina, per exemple, l'esperanto es va relacionar amb el comunisme. Mao era esperantista.

Q: Sembla que l'esperanto ha perdut bona part de la força que havia tingut fa uns anys, fins i tot en els sectors crítics amb el sistema. A què creus que és degut aquesta davallada d'interès?

R: Quan l'esperanto va tenir més força va ser a principis del segle XX. En aquells anys tots els moviments revolucionaris incorporaven la potenciació de l'esperanto com a idioma universal. L'esperanto també va atraure, llavors, l'atenció de prestigiosos lingüistes. Però, malauradament, quan l'idioma de Zamenhof estava en el punt més àlgid del seu procés d'expansió va venir l'assot terrible de les dues guerres mundials, que va deixar als supervivents orfes d'il·lusió i de projectes idealistes.

Efectivament l'esperanto ha perdut la presència als medis de comunicació. És un exemple més de la “desconsciència social” que ha aconseguit crear el neoliberalisme. La conseqüència és que tots els moviments alternatius de lluita contra el sistema han perdut força.

Q: Tot i que és molt difícil de calcular la comunitat esperantòfona, ja que és una comunitat repartida arreu del món, es calcula que parlen l'esperanto entre 1 i 2 milions de

l'esperanto es converteixi en l'idioma d'un país o comunitat tancada. Hi ha, fins i tot, una eurodiputada esperantista que vol proposar que l'esperanto sigui l'idioma vehicular de la Unió Europea. Aquest sector, però, està bastant mal vist per la majoria d'esperantistes que creiem que si l'esperanto es converteix en una llengua nacional perdria la seva vocació de llengua universal i, com a conseqüència, també la seva funció i el seu sentit.

entès la importància d'aprofitar aquesta tecnologia i ens estem implicant molt en l'ús de l'esperanto a la xarxa.

Q: On es pot aprendre esperanto a Catalunya?

R: Actualment la majoria de cursos s'imparteixen per Internet, ja que com el funcionament de l'idioma es molt lògic, es pot aprendre sense problemes de forma autodidacta. El que costa més és agafar fluïdesa i agilitat per relacionar els diferents elements ràpidament. Per això és molt important participar i assistir als diferents congressos nacionals i internacionals esperantistes, que et permeten establir contactes i conèixer gent d'arreu del món, amb la que poder fer servir l'idioma.

A part dels cursos on-line, també es fan diversos cursos gratuïts a diferents punts del territori català: a Sabadell i a Barcelona es fan cursos permanents. Actualment s'estan impartint cursos a Cerdanyola, Canet de Mar, Vilafranca de Conflent, Cardedeu, Vilanova...

Q: Hi ha molta gent que està d'acord en la idea d'un idioma universal, però no s'anima a aprendre l'esperanto degut al reduït nombre de parlants. Quins motius li donaries tu a aquestes persones per què s'animessin a aprendre'l? És a dir, en la situació actual, quins beneficis comporta saber esperanto?

R: L'esperanto és com un virus que no té curació. Un cop estàs immers al moviment esperantista, és molt difícil desenganxar-se. Viatges per tot el món, t'allotges a cases de gent esperantista, t'expliquen, en l'idioma que compartiu la situació del seu país, les seves tradicions... A l'últim Congrés Internacional d'Esperanto, per exemple, vam tenir l'oportunitat d'escoltar els joves bosnis com van viure les guerres balcàniques. L'esperanto t'obre les portes d'un món apassionant i et permet formar part d'una comunitat entusiasta i lluitadora. Com t'he dit, és un virus...

efectiva entre pobles i persones de molt divers origen lingüístic

persones, xifra que el converteix en l'idioma planificat més parlat de la història. Tot i així, els esperantistes representen menys d'un 0,03% de la població mundial. Creus positiu per l'expansió de l'esperanto que aquests, si som optimistes, 2 milions de persones estiguin geogràficament tan separats, o bé seria millor que, en algun indret, es formés una comunitat esperantista ferma?

R: Respecte al càlcul de parlants de l'esperanto, s'han fet moltíssims estudis, però la conclusió ha estat que és impossible determinar la dimensió de la comunitat esperantista. Dins de l'esperantisme hi ha una tendència que sí que vol que

Q: L'esperanto és una llengua universal i internacionalista, és a dir no pertany a cap país i alhora pertany a tots els països. Quines avantatges té aquesta característica en la imparable globalització mundial, respecte als idiomes "imperialistes" com ara l'anglès o abans el francès?

R: L'objectiu de l'esperanto és convertir-se en una llengua amb la que puguem parlar tots i que no generi beneficis per ningú, ni pertanyi a ningú. L'esperanto està a destinat a servir d'idioma auxiliar internacional per a tothom, a ser, per a tots, el segon idioma després de la llengua natal.

La societat capitalista globalitzada té com a idioma de referència, la llengua de la primera potència mundial, abans era el francès i ara és l'anglès. Que un idioma nacional sigui el que es fa servir per comunicar-nos per tot el món genera molts diners i molt poder a la nació hegemònica. I a més, posa en perill els idiomes minoritaris.

Q: Un dels problemes que ha tingut sempre la comunitat esperantista és la manca de llibres i de recursos editorials sobre l'idioma, a causa de l'alt cost de producció i el reduït mercat a escala local que té. Internet pot convertir-se en una eina clau per a la formació de nous parlants?

R: Internet ha salvat i ha donat esperança a l'esperanto. Gràcies a Internet, la comunitat esperantista estem comunicats de manera eficient i ràpida, i això ha permès donar un "reimpuls" a l'idioma. Ara la majoria de cursos d'esperanto es fan per Internet. Els esperantistes hem

més informació sobre...

Com en puc aprendre?

Per aprendre esperanto amb l'ordinador:

- » www.lernu.net (curs per internet)
- » www.kurso.com.br (curs descarregable)

Informació sobre cursos presencials:

- » <http://www.esperanto.cat/c/kursoj2006.htm>

Enllaços

KEJ - Kataluna Esperanto-Junularo (Joventut Catalana d'Esperanto)
» www.esperanto.cat/kej

KEA - Kataluna Esperanto-Asocio (Associació Catalana d'Esperanto)
» www.esperanto.cat

Recursos

Wikipèdia (la Viquipèdia en esperanto)
» <http://eo.wikipedia.org>

KIS TV (televisió en línia)
» <http://www.esperanto.cat/kistv>

TOTS I TOTES PER LA PÚBLICA!

+ finançament

+ beques

+ qualitat

+ professorat

+ democràcia

+ transparència

+ crítica

i tu què en penses?

AEP

www.aep.cat

Associació d'Estudiants Progressistes